YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
15 päivänä maaliskuuta 1995 *

Asiassa T-514/93,

Cobrecaf SA, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Concarneau (Ranska),

Pêche et Froid SA, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Boulogne-sur-Mer (Ranska),

Klipper investissements SARL, ranskalainen yhtiö, kotipaikka Concarneau,

edustajanaan asianajaja Béatrice Ghelber, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Nico Schaeffer, 12, avenue de la Porte Neuve,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen osaston virkamies Gérard Rozet, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Georgios Kremlis, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa vaaditaan toisaalta sellaisen komission 2.6.1993 päivätyn kirjeen kumoamista, jossa kieltäydyttiin suorittamasta kantajille kalastusaluksen rakentamista varten myönnetyn yhteisön tuen jäännöstä, ja toisaalta komission velvoittamista korvaamaan kantajien väitetyt vahingot ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan nojalla,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts, tuomarit R. Schintgen ja R. García-Valdecasas,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.12.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Riitaan sovellettavat säädökset

1 Yhteisön toimenpiteistä kalastuksen ja kalanviljelyn rakenteiden parantamiseksi ja sopeuttamiseksi 18 päivänä joulukuuta 1986 annetussa neuvoston asetuksessa

(ETY) N:o 4028/86 (EYVL L 376, s. 7, jäljempänä asetus N:o 4028/86) säännellään yhteisön rakennepolitiikkaa kalastuksen alalla ja pyritään tekemään mahdolliseksi merilaivaston uudistaminen ja uudenaikaistaminen.

2 Asetuksen 1 artiklassa todetaan, että jotta kalastusalan rakenne kehittyisi yhteisen kalastuspolitiikan suuntaviivojen mukaisesti, komissio voi asetuksessa säädetyin edellytyksin myöntää taloudellista tukea erityisesti kalastuslaivaston rakenneuudistukseen, uudistamiseen ja uudenaikaistamiseen.

3 Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa todetaan, että komissio voi myöntää yhteisön taloudellista tukea sellaisille julkisille, osittain julkisille tai yksityisille aineellisille investointihankkeille, jotka koskevat uusien kalastusaluksien hankintaa tai rakentamista.

Tosiseikat ja oikeudenkäynti

4 Kantajat Cobrecaf SA, Pêche et Froid SA ja Klipper Investissements SARL muodostavat yhden viidestä ranskalaisen tonnikalalaivaston hallinnointiyksiköstä ja edustavat 14:llä toiminnassa olevalla tonnikala-aluksellaan noin puolta ranskalaisesta pyyntivälineistöstä. Vuonna 1989 neljä yhtiötä, joiden joukossa olivat kolme kantajaa, päätti tilata yhdessä kaksi tonnikala-alusta, jotta ne voisivat uudistaa laivastoaan myymällä yhteisön ulkopuolelle kolme vanhinta tonnikala-alustaan.

5 Tässä tilanteessa kantaja Cobrecaf esitti 5.10.1989 yhdessä kahden muun kantajan kanssa allekirjoitetun hakemuksen yhteisön taloudellisen tuen saamiseksi asetuksen N:o 4028/86 mukaisesti kahden kalastusaluksen rakentamista varten, joista toinen

oli nimeltään Gueotec. Tarvittava investointi oli yhteensä 91 500 000 Ranskan frangia (FF), josta yhteisön tuen tuli kattaa 25 % eli 22 875 000 FF. Asiaa valvova Ranskan viranomainen, secrétariat d'État à la Merin merikalastusosasto (jäljempänä Ranskan merikalastusosasto), otti asiakirjat vastaan ja välitti ne komissiolle. Asiakirjat rekisteröitiin 31.10.1989 komission kalastuksen pääosastossa (XIV pääosasto) viitenumerolla F/0028/90/01.

6 Komissio pyysi lisätietoja Ranskan merikalastusosastolta 26.2.1990.

7 Ranskan merikalastusosasto antoi 9.3.1990 komissiolle kustannusarvion, jonka olivat tehneet telakat Bréheret, Leroux ja Lotz 6.3.1990.

8 Komissio myönsi 20.12.1990 tehdyllä päätöksellään tälle investointihankkeelle yhteisön taloudellista tukea 25 %:iin asti hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskuluista. Komissio katsoi, että tästä investoinnin kokonaismäärästä (91 500 000 FF) oli vähennettävä 14 170 000 FF:n verran kuluja, joita ei voinut hyväksyä, ja tämä määrä koostui 6 570 000 FF:sta verkkojen hankintaa varten, mikä ylitti 10 % kokonaisinvestoinnista, tai erittelemättömään kustannusarvioon perustuvia hankintoja varten, ja 7 600 000 FF:sta erittelemättömien tarvikkeiden hankintaa varten, joten komissio päätti, että yhteisön tuen määrä on 19 332 500 FF.

9 Ranskan merikalastusosasto ilmoitti 1.2.1991 päivätyllä kirjeellään XIV pääosastolle, että hankkeen hallinnollisen asiakirjan liitteen C3 mukaan kalastusverkkojen hankintaan voitiin käyttää 3 500 000 FF:n suuruinen summa tai 3 % kokonaisin-

vestoinnista, ja että tässä liitteessä ei mainittu mitään 7 600 000 FF:n summaa. Se siis pyysi XIV pääosastoa ilmoittamaan, mitä nämä hylätyt summat vastasivat, ja perusteet sille, miksi komissio piti näitä summia sellaisina.

10 Tonnikalateollisuuden kehittämisen ammattiyhteisön (jäljempänä Siditho) johtaja ilmoitti 25.2.1991 kantaja Cobrecafille, että pääosaston XIV rakenteet-osaston laivastoyksikön päällikkö oli ilmoittanut hänelle eräässä kokouksessa, että kieltäytyminen ottaa hyväksyttävien menojen joukkoon kalastusverkkojen hankkimiseen käytettyä 3 500 000 FF:ia perustui kirjoitusvirheeseen ja että tämä aineellinen virhe korjattaisiin.

11 Ranskan merikalastusosasto pyysi 31.5.1991 XIV pääosastoa tutkimaan asiakirjat uudelleen sellaisen asiakirjan pohjalta, jonka telakat Bréheret, Leroux ja Lotz olivat laatineet 23.4.1991 ja jossa täsmennettiin tonnikala-alukselle tehdyt rakennus- ja korjaustyöt ja niistä aiheutuneet kulut.

12 Ranskan merikalastusosasto ilmoitti XIV pääosastolle 31.7.1991, että tonnikala-alus Gueotec ei korvaisi aluksia C. Colomb ja F. de Magellan, kuten alun perin oli ajateltu, vaan alukset C. Colomb ja Glenan.

13 XIV pääosasto maksoi 10.1.1992 kantaja Cobrecafille 19 332 500 FF. Kantaja ilmoitti 17.1.1992 saaneensa suorituksen, ja pyysi, että sille maksettaisiin lisäksi sen odottama yhteisön taloudellisen tuen jäännös eli 3 542 500 FF.

14 Komissio teki 30.4.1992 päätöksen, jolla se muutti 20.12.1990 tekemäänsä päätöstä, ja antoi sen tiedoksi Cobrecafille 5.5.1992 perustamissopimuksen 191 artiklan mukaisesti. Tässä päätöksessä otettiin huomioon toisaalta alusten C. Colomb ja

Glenan korvaaminen aluksilla C. Colomb ja F. de Magellan, ja toisaalta edellä mainitun 6 570 000 FF:n sisällyttäminen hyväksyttäviin kuluihin. Niinpä päätöksessä ilmoitettiin yhteisön taloudellisen tuen määrän olevan 20 975 000 FF.

15 Kantaja Cobrecaf ilmoitti 20.5.1992 päivätyssä kirjeessään saaneensa 30.4.1992 tehdyn päätöksen, totesi yhteisön taloudellisen tuen laskemisen perusteen tulleen osittain korjatuksi ja pyysi komissiota myöntämään sille toisen oikaisun yhteydessä taloudellisen tuen jäännöksen eli kantajan perustelemaa investointia vastaavan määrän.

16 Komissio toimitti 12.6.1992 Cobrecafille 1 642 500 FF, joka vastasi yhteisön osuutta siitä 6 570 000 FF:n summasta, joka sisältyi hyväksyttäviin kuluihin 30.4.1992 tehdyn päätöksen perusteella.

17 Ranskan merikalastusosasto muistutti kirjeellään 21.12.1992 XIV pääosastoa siitä, että 30.4.1992 tehdyssä päätöksessä ei ollut otettu huomioon 7 600 000 FF:ia hyväksyttäviä kuluja määriteltäessä ja yhteisön taloudellisesta tuesta päätettäessä ja että tämä laiminlyönti aiheuttaisi vakavia ongelmia Corbrecafille. Niinpä se pyysi XIV pääosastoa ilmoittamaan sille komission lopullisen päätöksen.

18 Kantaja Cobrecaf otti 6.4.1993 päivätyllä kirjeellään uudestaan yhteyttä XIV pääosastoon, ja ilmoitti väitetyistä suullisista vakuutteluista, jotka koskivat yhteisön taloudellisen avun määrän myöhempää oikaisua.

19 XIV pääosasto ilmoitti 2.6.1993 päivätyllä kirjeellään Ranskan merikalastusosastolle siitä, että se ei voinut muuta kuin pitää voimassa 30.4.1992 tekemänsä päätöksen ottaen huomioon sen pyytämien ja saamien lisätietojen nojalla saatavilla olevat hyväksyttävien kulujen arvioinnin perusteet.

20 Ranskan merikalastusosasto toimitti 9.6.1993 komission 2.6.1993 päivätyn kirjeen Cobrecafille.

21 Tässä tilanteessa kantajat ovat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 16.9.1993 toimittamallaan kanteella panneet asian vireille.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 7.7.1994 tekemällä päätöksellä asia siirrettiin kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivaan jaostoon, kun asianosaisia oli kuultu.

23 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti suullisen käsittelyn aloittamisesta ilman edeltävää näytön vastaanottamista. Kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti komissiolle yhden kysymyksen, johon tämä vastasi 18.11.1994 päivätyllä kirjeellä.

24 Asianosaiset esittivät vaatimuksensa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 1.12.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten vaatimukset

25 Kanteessaan kantajat vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta:

1) kumoamaan kiistan kohteena olevan päätöksen kaikkine oikeudellisine seurauksineen (eli myöntämään kantajille puuttuvat 1 900 000 FF);

2) velvoittamaan Euroopan talousyhteisön maksamaan Gueotecin yhteisomistajana olevalle varustamolle 825 438 FF vahingonkorvauksia hakemuksen esittämisestä laskettavine laillisine korkoineen;

toissijaisesti

3) velvoittamaan Euroopan talousyhteisön maksamaan hakijana toimivalle varustamolle 1 900 000 FF, joka vastaa 20.12.1990 tehdyllä päätöksellä myönnetyn avun jäännöstä.

26 Kantajan vastauksessaan kantajat vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta:

velvoittamaan vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut sekä 80 000 FF asianajokuluja.

27 Vastaaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta:

1) jättämään komission 2.6.1993 tekemän päätöksen kumoamista koskevan kanteen tutkittavaksi ottamatta;

toissijaisesti

2) hylkäämään tämän päätöksen kumoamisvaatimuksen perusteettomana;

3) toteamaan kantajien asiassa ensisijaisesti väittämän vahingon korvaamista koskevan vaatimuksen olevan perusteeton;

4) jättämään toissijaisesti esitetyn korvausvaatimuksen, joka koskee kantajien väittämää vahinkoa, tutkittavaksi ottamatta, tai toissijaisesti toteamaan sen olevan perusteeton;

5) velvoittamaan kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Väitteet 2.6.1993 tehdyn päätöksen kumoamiseksi

Tiivistelmä asianosaisten vaatimuksista

28 Komission mielestä kiistanalaisen päätöksen kumoamiseen pyrkiviä vaatimuksia ei voida ottaa tutkittaviksi, koska ensinnäkään 2.6.1993 päivätty kirje, jonka kumoamista kantajat hakevat, ei ole sellainen säädös, joka voisi olla ETY:n perustamissopimuksen (nykyisin EY:n perustamissopimus, jäljempänä perustamissopimus) 173 artiklassa tarkoitetun kumoamiskanteen kohteena, koska kirjeessä tyydyttiin vahvistamaan komission 30.4.1992 tekemän muodollisen päätöksen sisältö sen jälkeen, kun kalatalouden rakenteiden pysyvää komiteaa oli kuultu. Ainoastaan päätöksellä on sellaisia pakottavia oikeudellisia vaikutuksia, jotka olisivat voineet koskea kantajien etuja, koska siinä komissio on ottanut lopullisesti kantaa asiaan muuttaessaan alkuperäistä 20.12.1990 tehtyä päätöstä.

29 Komission 2.6.1993 päivätty kirje ei ole uusi päätös, joka olisi tehty komission 30.4.1992 jälkeen pyytämien ja saamien uusien tietojen takia suorittaman tilanteen uudelleenarvioinnin perusteella. Ainoa kantajille osoitettu tietojensaantipyyntö esitettiin 26.2.1990, ja siihen Ranskan merikalastusosasto vastasi 9.3.1990, ja ainoat kantajien 31.5.1991 antamat lisätiedot koskivat erittelemättömien tarvikkeiden hintojen yksityiskohtia. Nämä seikat oli kuitenkin jo otettu huomioon päätöksessä 30.4.1992.

30 Komissio toteaa seuraavaksi, että vaikka oletettaisiin 2.6.1993 päivätyn kirjeen voivan olla kumoamiskanteen kohteena oleva päätös, 16.9.1993 nostettu kanne täytyy jättää tutkimatta, koska se on nostettu liian myöhään.

31 Komissio kieltäytyy lisäksi pitämästä Ranskan merikalastusosaston sille 20.5.1992 osoittamaa kirjettä ilman toimivaltaa olevaan toimielimeen tehtynä valituksena, joka kuitenkin otetaan tutkittavaksi sen omasta toiminnasta aiheutuneen anteeksi annettavan virheen takia. Tältä osin komissio kiistää sen joidenkin virkamiesten antaneen sellaisia suullisia lausuntoja kuin Ranskan merikalastusosaston 7.1.1994 päivätyssä, Cobrecafille osoitetussa kirjeessä väitetään. Joka tapauksessa tavanomaista huolellisuutta noudattava henkilö ei voi olla epätietoinen siitä, että virkamiehen suulliset vakuuttelut eivät voi ennalta määrätä toimielimen kantaa ja etenkään sitoa sitä.

32 Kantajat kiistävät sen, että 2.6.1993 päivättyä kirjettä voisi pitää pelkästään 30.4.1992 tehdyn päätöksen vahvistuksena. Tämän kirjeen sanamuodostakin seuraa, että komissio "pyydettyään ja saatuaan Ranskan merikalastusosastolta lisätietoja" aikoi korvata 2.4.1992 päivätyn päätöksensä 2.6.1993 päivätyllä päätöksellään ja että se yksinkertainen seikka, että se pitää voimassa aiemman päätöksen, ei estä 2.6.1993 päivättyä päätöstä olemasta sellainen säädös, jota vastaan voi nostaa

kanteen (ks. asia 206/85, Beiten v. komissio, tuomio 16.12.1987, Kok. 1987, s. 5301, 8 kohta ja asia T-16/90, Panagiotopoulou v. parlamentti, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 11.2.1992, Kok. 1992, s. II-89, 20 kohta).

33 Kantajat toteavat, että siltä osin kuin komissio oli jo 30.4.1992 päivätyllä päätöksellään ryhtynyt korjaamaan kalaverkkojen hintaan liittyvää laskuvirhettä, niillä oli perusteltu syy uskoa, että kun ne toimittavat komissiolle tarkempia tietoja, sen täytyisi tutkia asiakirjat uudelleen ja korjata myös 30.4.1992 päivättyä päätöstään. Kantajat väittävät, että komission virkamiehet olivat useaan otteeseen vakuuttaneet, että uusi päätös tehtäisiin sen virheen korjaamiseksi, joka liittyy 7 600 000 FF:n summaan, jota ei hyväksytty sitä vastaavien tarvikkeiden erittelemättömyyden takia. Ranskan merikalastusosasto vakuutti kantaja Cobrecafille 7.1.1994 osoittamassaan edellä mainitussa kirjeessä, että hankkeen kaikki kustannukset otettaisiin huomioon yhteisön tuen määrää laskettaessa.

34 Mitä tulee väitettyyn kanteen nostamiseen liian myöhään 2.6.1993 päivättyä kirjettä vastaan, kantajat toteavat, että ne saivat tämän kirjeen vasta noin 20.7.1993 ja että komissio ei ole millään tavalla todistanut kirjeen saamisen päivämäärää.

35 Toissijaisesti kantajat lopulta toteavat, että vaikka oletettaisiin komission 2.6.1993 päivätyn kirjeen olevan vain vahvistus 30.4.1992 tehdylle päätökselle, komissiolle 20.5.1992 osoitettua kirjettä on pidettävä tutkittavaksi otettavana kanteena, joka kohdistuu 30.4.1992 tehtyä päätöstä vastaan sellaisessa toimielimessä, jolla ei ole toimivaltaa. Itse asiassa kantajat ovat osoittaneet komissiolle 20.5.1992 kirjeen sen toiminnan aiheuttaman anteeksiannettavan virheen takia sen

sijaan, että ne olisivat nostaneet asianmukaisella tavalla tehdyn kanteen 30.4.1992 tehtyä päätöstä vastaan. Oikeudellisen osaston virkamiehet olivat suullisesti vakuuttaneet kantajille, että komissio peruuttaisi 30.4.1992 tehdyn päätöksensä ja että se myöntäisi koko pyydetyn tuen, mikä siten sai vilpittömässä mielessä olevan oikeusalamaisen, joka toimii asemansa edellyttämän huolellisuusvelvoitteen mukaisesti, erehtymään ymmärrettävällä tavalla (ks. asiat 33/89 ja T-74/89, Blackman v. parlamentti, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 16.3.1993, Kok. 1993, s. II-249, 32—36 kohdat).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

36 Aluksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio ei ole pystynyt todistamaan sitä, että kantajat ovat tienneet 2.6.1993 päivätystä kirjeestä ennen 10.7.1993. Tämän kirjeen osalta kumoamiskanteen liian myöhäistä nostamista koskeva väite täytyy siis hylätä.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa seuraavaksi, että sekä 20.12.1990 tehty päätös että 30.4.1992 tehty päätös on annettu tiedoksi kantajille perustamissopimuksen 191 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

38 Tästä seuraa se, että edellä mainittujen päätösten kohteina olevat kantajat eivät voineet erehtyä siitä, että perustamissopimuksen 173 artiklan mukaiset määräajat olivat alkaneet kulua.

39 Kantajat perustelevat sitä, että he eivät ole nostaneet kannetta näitä päätöksiä vastaan, toisaalta sillä, että komissio olisi jo aiemmin korjannut kalaverkkojen hinnan huomioon ottamisessa alkuperäisessä päätöksessä tapahtuneen laskuvirheen, ja toisaalta sillä, että komission virkamiehet olivat vakuuttaneet niille suullisesti, että tuen jäännös tullaan suorittamaan. Kantajat katsovat komission kohdelleen heitä

väärin ja esittävät väitteensä tueksi Ranskan merikalastusosaston niille 7.1.1994 osoittaman kirjeen, jossa merikalastuksesta toissijaisesti vastuussa oleva viranomainen vastatessaan Cobrecafin esittämään hakemukseen vakuuttaa, että "komission näistä asiakirjoista vastuussa olevat virkamiehet ovat useaan otteeseen suullisesti ilmoittaneet, että kaikki kustannukset eli 91 500 000 FF otetaan huomioon".

40 Tässä suhteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kun on kyse kanteiden määräajoista, jotka vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan eivät ole tuomioistuimen tai asianosaisten päätettävissä ja joilla on yleistä järjestystä (ordre public) ylläpitävä luonne, anteeksiannettavan erehdyksen käsitettä on tulkittava suppeasti, ja sillä voidaan tarkoittaa ainoastaan poikkeuksellisia tilanteita, joissa erityisesti kyseinen toimielin on toiminut sellaisella tavalla, että se on saanut vilpittömässä mielessä olevan oikeusalamaisen, joka toimii kaikin tavoin asemansa edellyttämän huolellisuusvelvoitteen mukaisesti, erehtymään ymmärrettävällä tavalla (ks. edellä mainittu tuomio asiassa Blackman v. parlamentti, 34 kohta).

41 Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ottamatta kantaa kantajien pyynnöstä komission vastineen jättämisen jälkeen laaditun 7.1.1994 päivätyn kirjeen todistusvoimaan, kirjeeseen liittyvät suulliset vakuuttelut, vaikka ne olisi näytetty toteen, eivät voi olla sellainen poikkeuksellinen olosuhde, jonka perusteella olisi anteeksiannettavaa se, että komission 20.12.1990 ja 30.4.1992 tekemiä päätöksiä vastaan ei ole nostettu kannetta, kun otetaan huomioon jokaisen asemansa edellyttämän huolellisuusvelvoitteen mukaan toimivan henkilön velvollisuudet. Mikään ei itse asiassa estänyt kantajia nostamasta kannetta 30.4.1992 tehtyä päätöstä vastaan, kun komissio ei vastannut niiden 20.5.1992 päivättyyn kirjeeseen, jolla ne pyysivät anotun tuen jäännöksen suorittamista.

42 Kantajat eivät voineet erehtyä 20.12.1990 ja 30.4.1992 tehtyjen päätösten lopullisesta luonteesta, kun näissä päätöksissä todettiin täsmällisesti ja selvästi niille myönnetyn tuen määrä.

43 Kirjeillään 20.5.1992, 21.12.1992 ja 6.4.1993 kantajat ja Ranskan merikalastusosasto pyysivät komissiota korjaamaan päätöksensä.

44 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun kantaja on antanut päätöksen riitauttamiselle asetetun määräajan kulua umpeen ja kun päätöksessä määrätään yksiselitteisesti toimenpiteestä, joka vaikuttaa sitovalla tavalla kantajan oikeuksiin, kantaja ei voi saada tätä määräaikaa palautetuksi pyytämällä toimielintä käsittelemään asia uudelleen ja nostamalla kanteen sitä päätöstä vastaan, jolla tästä kieltäydytään ja jolla vahvistetaan aikaisemmin tehty päätös (ks. asiat 166/86 ja 220/86, Irish Cement v. komissio, tuomio 15.12.1988, Kok. 1988, s. 6473, 16 kohta ja asia C-199/91, Foyer Culturel du Sart-Tilman v. komissio, tuomio 25.5.1993, Kok. 1993, s. I-2667, 23 ja 24 kohdat).

45 Tässä tapauksessa on tutkittava, tyydytäänkö 2.6.1993 päivätyssä kirjeessä, jossa komissio kieltäytyi käsittelemästä uudelleen aiempia päätöksiään, vahvistamaan aiemmin tehdyt päätökset, vai muutetaanko sillä kantajien oikeudellista asemaa verrattuna 30.4.1992 tehdyn päätöksen luomaan tilanteeseen, koska päätös perustuu uuteen seikkaan, joka voi vaikuttaa sitovalla tavalla kantajien oikeuksiin.

46 Tässä on palautettava mieliin 2.6.1993 päivätyn kirjeen sanamuoto:

"Viitekohdassa mainitussa kirjeessä (Ranskan merikalastusosaston apulaisjohtaja Boyerin kirje nro 2496 21.12.1992) yksikkönne on toivonut saavansa tietää komission lopullisen päätöksen tässä asiassa.

Kuten tiedätte, komissio on neuvoteltuaan pysyvän rakennekomitean kanssa tehnyt 30.4.1992 päätöksen (C (92) 915), jolla muutettiin Gueotecin rakentamiseen annettavan yhteisön tuen määrittävää 20.12.1990 tehtyä päätöstä.

Tässä päätöksen muuttamisessa otettiin huomioon siihen liittyvä aiemman päätöksen uudelleenkäsittely sekä verkkojen hinnan sisällyttäminen hyväksyttäviin kuluihin.

Ottaen huomioon komissiolla käytössään olevat hyväksyttävien kulujen arviointiperusteet sen pyydettyä ja saatua lisätietoja teidän osastoltanne, komissio voi vain pitää voimassa 30.4.1992 tekemänsä päätöksen.

(Kohteliaisuuslauseet)."

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että tässä kirjeessä komissio ilmoitti täsmällisesti ja selvästi tahtonsa pitää voimassa 30.4.1992 tehdyn päätöksensä. Vaikka tässä viitattiin Ranskan merikalastusosastolta pyydettyihin ja saatuihin lisätietoihin, asiakirjoista ilmenee, että komissio ei enää pyytänyt eivätkä kantajat toimittaneet mitään lisätietoja kirjallisesti 30.4.1992 tehdyn päätöksen jälkeen, kuten kantajat myönsivät suullisessa käsittelyssä vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen.

48 Kanteen nostamisen jälkeisessä 7.1.1994 päivätyssä kirjeessä ei myöskään vahvisteta sitä, että komissio olisi pyytänyt tai saanut epävirallisissa ja suullisissa yhteydenotoissa uusia tietoja anotun tuen jäännöksen määrän vahvistamiseksi.

49 Tästä seuraa, että 2.6.1993 päivätty kirje ei sisällä mitään uutta seikkaa, joka voisi antaa sille uuden päätöksen luonteen suhteessa 30.4.1992 tehtyyn päätökseen.

50 Siispä kanne täytyy jättää tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin sillä pyritään 2.6.1993 tehdyn päätöksen kumoamiseen.

Vahingonkorvausvaatimukset

Tiivistelmä asianosaisten perusteista

51 Kantajat vaativat ensisijaisesti, että komissio velvoitetaan perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan nojalla maksamaan niille 825 438 FF korvauksena vahingosta, jonka ne väittävät kärsineensä komission viivyteltyä vakavien virheidensä korjaamisessa. Toissijaisesti kantajat vaativat komission velvoittamista suorittamaan 1 900 000 FF, joka vastaa yhteisön osuutta komission virheellisesti hyväksymättömiksi luokittelemista kuluista.

52 Komission mielestä ensinnäkin kantajien toissijaisesti esittämää vahingonkorvausvaadetta ei voida ottaa tutkittavaksi sen takia, että tällä vaatimuksella pyritään itse asiassa tekemään tehottomaksi kiistanalainen 2.6.1993 tehty päätös, joka on ainoastaan 30.4.1992 tehdyn päätöksen vahvistus, ja siten viemään komissiolta harkintavalta kumoamistuomion täytäntöönpanon suhteen, mikä mahdollistaa kiertoteitse samaan tulokseen pääsyn kuin selvästi liian myöhään nostettu 30.4.1992 tehdyn päätöksen kumoamiskanne (ks. asia 25/62, Plaumann v. komissio,

tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 197, 224 ja 225 kohdat ja asia C-25/91, Pesqueras Echebastar v. komissio, tuomio 1.4.1993, julkisasiamies Gulmannin ratkaisuehdotus, Kok. 1993, s. I-1719 ja I-1745, 20—22 kohdat).

53 Toiseksi komissio kiistää, että se olisi tehnyt sellaisia virheitä, joiden seurauksena se joutuisi sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen. Se tosin myöntää tehneensä virheen päätöksessään 20.12.1990, kun se ei ottanut huomioon 6 570 000 FF:n määräisiähyväksyttäviä kuluja, mutta se toteaa korjanneensa tämän virheen päätöksessään 30.4.1992.

54 Kantajien väitetyn vahingon osalta komissio toteaa, että asetuksen N:o 4028/86 mukaisen taloudellisen tuen myöntäminen ei ole hakijoiden saavutettu oikeus. Komissio kiistää myös sen, että sen väitettyjen virheiden ja väitetyn vahingon välillä olisi syy-yhteyttä keskenään. Se toteaa myös, että kantajien väittämä vahinko ei ole seurausta sen vaan kantajien tai kyseisen jäsenvaltion toiminnasta. Kantajat ovat itse asiassa esittäneet puutteellisen tukihakemuksen ja antaneet kustannusarvion, jossa oli erittelemättömiä hankintoja. Jäsenvaltio ei ole toiminut pyydetyn tuen määrää päätettäessä sille menettelyssä lankeavan huolellisuusvelvoitteen mukaisesti.

55 Kantajat vastaavat, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee se, että 178 artiklaan ja 215 artiklan toiseen kohtaan perustuva vahingonkorvauskanne on perustamissopimuksen mukaisesti itsenäinen kanne, jolla on oma tehtävänsä erityisen tarkoituksensa mukaisesti (ks. asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325), ja se eroaa kumoamiskanteesta siinä, että sen tarkoituksena ei ole tietyn toimenpiteen poistaminen, vaan toimielimen tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaaminen (ks. asia 5/71, Zuckerfabrik

Schöppenstedt v. neuvosto, tuomio 2.12.1971, Kok. 1971, s. 975). Tässä tapauksessa komissio ei voi väittää, että 2.6.1993 päivätty kirje kiertää tuomion asiassa Plaumann vastaan komissio mukaista kanteen autonomian periaatetta samaan aikaan kun se väittää, että tätä kirjettä ei voida pitää päätöksenä.

56 Ensisijaisesti esitetyn korvausvaatimuksen osalta kantajat väittävät, että komissio on tehnyt useita virheitä toimissaan ottaen huomioon myöhästelyt sen tekemien vakavien ja anteeksiantamattomien erehdysten korjaamisessa. Ensinnäkin on kyse komission laskuvirheestä, kun se on vähentänyt väärän määrän verkkojen hintana eli 6 570 000 FF 3 500 000 FF:n sijasta, kummankaan näistä määristä ylittämättä missään tapauksessa 10 %: a 91 500 000 FF:n investoinnista, ja toiseksi arviointivirheestä, kun komissio on pitänyt "erittelemättöminä tarvikkeina" sellaisia tarvikkeita, joista sillä olisi ollut ainakin päätöstä 30.4.1992 tehtäessä riittävästi tietoja.

57 Kantajat ilmoittavat, että näiden virheiden takia pyydetyn tuen maksaminen saattoi tapahtua vain osittaisena 10.1.1992, mikä pakotti ne turvautumaan lainan määrän korottamiseen 10,06 %:n korolla puuttuvan summan osalta. Laina koostui kahdesta osasta: 1 642 500 FF 12.6.1992 asti, jolloin tämä määrä maksettiin 30.4.1992 tehdyn päätöksen perusteella ja 1 900 000 FF, jota ei ole saatu. Kantajien mukaan näiden virheiden ja kärsityn vahingon välinen syy-yhteys on ilmeinen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Aluksi on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa se, että

kumoamisvaatimuksen tutkimatta jättämisestä ei itsessään seuraa korvausvaatimuksen tutkimatta jättämistä, koska tämä perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklassa määrätty kanne on itsenäinen yhteisöoikeuden kanne (ks. edellä mainittu tuomio asiassa Lütticke v. komissio, asia C-257/93, Van Parijs ym. v. neuvosto ja komissio, tuomioistuimen määräys 21.6.1993, Kok. 1993, s. I-3335, 14 kohta ja asia T-475/93, Buralux ym. v. neuvosto, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräys 17.5.1994, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

59 Kuitenkin edellä mainitusta periaatteesta poiketen on annettu sellaisia tuomioita, joiden mukaan kumoamisvaatimuksen tutkimatta jättämisestä seuraa korvausvaatimuksen tutkimatta jättäminen, kun vahingonkorvauskanteen todellisena tarkoituksena on lopulliseksi tulleen sellaisen päätöksen, joka koskee henkilöä erikseen, peruuttaminen ja kun, jos se otettaisiin tutkittavaksi, seurauksena olisi tämän päätöksen oikeudellisten vaikutusten tyhjäksi tekeminen (ks. asia 175/84, Krohn v. komissio, tuomio 26.2.1986, Kok. 1986, s. 753, 32 ja 33 kohdat ja edellä mainittu asia Pesqueras Echebastar v. komissio, 15 kohta).

60 Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että kantajien toissijaisesti esittämällä vahingonkorvauskanteella pyritään todellisuudessa sellaisen summan saamiseen, joka vastaa täsmälleen niitä oikeuksia, jotka niiltä on otettu kiistanalaisella päätöksellä, joten epäsuorasti kanteella pyritään sen yksittäispäätöksen kumoamiseen, jolla hylättiin kantajien esittämä hakemus taloudellisesta tuesta.

61 Niinpä on jätettävä tutkimatta vaatimukset velvoittaa komissio maksamaan 1 900 000 FF.

62 Tämän takia on jätettävä myös tutkittavaksi ottamatta kantajien asiassa esittämät korvausvaatimukset siltä osin kuin niissä on kyse tähän summaan liittyvistä viivästyskoroista.

63 Edelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajien ensisijaisesti esittämillä vahingonkorvausvaatimuksilla pyritään lisäksi sen vahingon korvaamiseen, joka niille aiheutui viipeestä, jolla komissio korjasi virheensä, kun se oli kieltäytynyt sisällyttämästä 6 570 000 FF:ia hyväksyttävien kulujen määrään yhteisön taloudellista tukea laskettaessa. Nämä vaatimukset otetaan tutkittaviksi, koska niillä pyritään sellaisen virheen korjaamiseen, joka on riippumaton tuen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

64 Asian aineellisesta puolesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin sen, että se ei voi olla samaa mieltä komission kanssa siitä, että kantajat eivät voi käyttää hyödykseen tukien suorittamisessa sattunutta viivästystä, kun niillä ei ole missään vaiheessa saavutettua oikeutta näihin tukiin. Itse asiassa oikeus tukeen syntyy sinä hetkenä, kun komissio päättää myöntää soveltuvan asetuksen mukaan laskettua ja siinä säädetyin edellytyksin suoritettavaa tukea hankkeelle, jota varten sitä on pyydetty.

65 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimielinten moititun toiminnan yhteisön oikeuden vastaisuutta, vahingon syntymistä sekä toiminnan ja väitetyn vahingon välistä syy-yhteyttä koskevien edellytysten on täytyttävä, jotta yhteisö olisi perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan tarkoittamassa sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa vahingosta (ks. asia C-308/87, Grifoni v. Euratom, tuomio 27.3.1990, Kok. 1990, s. I-1203, 6 kohta ja asiat C-258/90 ja C-259/90, Pesquerias De Bermeo ja Naviera Laida v. komissio, tuomio 7.5.1992, Kok. 1992, s. I-2901, 42 kohta).

66 Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että vastaajan vastauksessaan komissio tunnustaa tehneensä virheen pitäessään päätöksessään 20.12.1990 hyväksyttäväksi kelpaamattomana 6 570 000 FF:ia, joka koostui kahdesta osasta: 3 500 000 FF verkkojen hintaa ja 3 070 000 FF erittelemätöntä kustannusarviota.

67 Siltä osin kuin kantajien vaatimuksilla pyritään sen väitetyn vahingon korvaamiseen, joka aiheutui komission tekemän sellaisen virheen korjaamisen viivästymisestä, jonka se aiheutti todetessaan, että 3 070 000 FF:n määrää erittelemätöntä kustannusarviota ei ollut hyväksyttävä yhteisön tukea varten, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että tämän virheen ovat aiheuttaneet ainakin osittain kantajat itse, koska ne olivat jättäneet erittelemättä tukihakemuksessaan tämän määrän osatekijät. Koska tämä virhe on kantajien syy, komission viivyttely sen korjaamisessa ei voi olla sellainen virhe, jonka seurauksena olisi komission vastuun syntyminen. Korvausvaatimukset on siis tältä osin hylättävä.

68 Loput kantajien vaatimukset pyrkivät sen vahingon korjaamiseen, jonka väitetään aiheutuneen komission tekemän virheen korjaamisen viivästymisestä, kun se oli sitä mieltä, että verkkojen hinnaksi ilmoitettu 3 500 000 FF ei ollut hyväksyttävissä yhteisön tuen piiriin. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että komission antamasta ja tukihakemukseen liitetystä kaavakkeesta "yhteenveto aiottujen töiden hinnasta" ilmenee se, että kantajat olivat merkinneet otsikon "kalastusverkot" alle 3 500 000 FF, ja toiseksi, että tämän kaavakkeen alaviitteessä mainitaan, että kalastusverkkojen hinta hyväksytään 10 %:iin asti verottomien investointikulujen kokonaismäärästä. Niinpä kantajat eivät mitenkään voineet tietää komission tekemästä virheestä, ja tällä oli velvollisuus se korjata mahdollisimman pian sen havaittuaan.

69 Ranskan merikalastusosasto kertoi virheestä komissiolle 1.2.1991 ja korosti erityisesti hyväksyttäviksi kelpaamattomien kulujen osalta sitä, että yhteenvedon liitteessä C3 oleva 3 500 000 FF:n määrä verkkojen hintaa varten ei ylittänyt 10 %:a investoinnin kokonaismäärästä. Sidithon kirjeessä kantaja Cobrecafille

25.2.1991 todetaan, että komissio oli täysin tietoinen siitä seikasta, että laskuvirhe oli saanut sen kieltäytymään ottamasta huomioon verkkojen hintaa, kun se määritteli haetun tuen piiriin hyväksyttäviä kuluja. On selvää, että komissio odotti 15 kuukautta ilman lisäselvityksiä, ja hyväksyi verkkojen hinnan yhteisön taloudellisen tuen piiriin päätöksellään 30.4.1992.

70 Näissä olosuhteissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio on syyllistynyt toiminnassaan virkavirheeseen, joka synnyttää sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun, kun se ei ole korjannut kohtuullisessa ajassa virhettä, jonka se myöntää tehneensä. Se, että komissio on odottanut 15 kuukautta ennen ilmeisen virheen korjaamista, osoittaa sen toimineen ilmeisen huolimattomasti (ks. asiat C-363/88 ja C-364/88, Finsider ym. v. komissio, tuomio 30.1.1992, Kok. 1992, s. I-359, 22 kohta).

71 Tämä virhe on aiheuttanut kantajille vahinkoa siltä osin kuin yhteisön osuus verkkojen hinnasta eli 875 000 FF:ia maksettiin vasta 12.6.1992 eikä 10.1.1992, jolloin 20.12.1990 tehdyllä päätöksellä myönnetty tuki maksettiin.

72 Kantajien näin kärsimä vahinko on arvioitava erääntyneiksi koroiksi, joita on kertynyt 875 000 FF:lle 10.1.1992—12.6.1992 8 %:n vuotuisella korolla laskettuna ottaen huomioon yhteisön tuomioistuimen käyttämät perusteet korkovaatimuksien hyväksymiselle (ks. asia C-152/88, Sofrimport v. komissio, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2477, 32 kohta ja asiat C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 19.5.1992, Kok. 1992, s. I-3061, 35 kohta).

Oikeudenkäyntikulut

73 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan jokainen hävinnyt osapuoli velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on näin vaatinut. Kun kantajien vaatimukset on olennaisilta osiltaan hylätty ja kun komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää kohtuullisena velvoittaa kantajat vastaamaan omista kuluistaan ja korvaamaan yhteisvastuullisesti neljäsosan komission oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne jätetään tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin siinä vaaditaan 2.6.1993 tehdyn päätöksen kumoamista.

2) Kanne jätetään tutkittavaksi ottamatta siltä osin kuin siinä vaaditaan haetun tuen jäännöksen suorittamista.

3) Komissio velvoitetaan suorittamaan kantajille 8 %:n vuotuista korkoa 875000 FF:n määrälle 10.1.1992—12.6.1992.

4) Muilta osin kanne hylätään.

5) Kantajat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä yhteisvastuullisesti neljäsosasta komission oikeudenkäyntikuluja. Komissio vastaa kolmesta neljäsosasta omista kuluistaan.

Lenaerts Schintgen García-Valdecasas

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä maaliskuuta 1995.

Kirjaaja

H. Jung

Neljännen jaoston puheenjohtaja

K. Lenaerts